

Abdulmenaf KIRAN

Kovid 19 nedeniyle tüm dünyada çeşitli düzeylerde tedbirler alınmış, yada alınıyor. Tedbirlerin en radikalı karantina ve dolayısıyla sokağa çıkma yasakları. Bunun yanında maske takmak, eldiven kullanmak, paranoya olacak kadar dezenfektan kullanmak, azami temassızlık, sosyal mesafeyi korumak gibi tedbirler de vardır.

Siyasal tarih bir yönüyle de yönetimin yönetilenlere karşı yetkilerinin sınırlandırılmasının da tarihidir. Yani siyasal iktidarın denetimi de en az siyasal icraat kadar önemlidir. Keyfi yönetimlerin önüne geçmek, her devirde demokrasinin derinleştirilmesi için denetim ve sınırlandırma olmazsa olmaz yöntemlerdi.

Antik Yunan Polis devletlerinden günümüze kadar, insanlar adil ve demokratik bir yönetim sistemi oluşturmak için çeşitli yol ve yöntemler denemiştir. Günümüzde devasa bir pratik deneyim ve neredeyse sayılamayacak kadar da çok teori mevcuttur. Hemen hepsinin üç aşığı, beş yukarı ortaklaştıkları yöntemle ve ortak kabuller oluştu.

Bir kere en önemli denetim, tekil iktidarların, çoğullaşmasıdır. Artık siyasal iktidar tek bir kişinin yönetimine bırakılmayacak kadar hassastır. Bu nedenlerle yasama, yargı ve yürütme ayrıldı. Yasama ve yargının en önemli görevi, yürütmenin aşırılıklarını törpülemek, yurttaşlar adına yürütme üzerinde denetim sağlamaktır. Bir nevi yürütmeyi dizginlemektir. Yasama hem yasaları yapacak, hem de yürütmenin icraatlarını denetleyecektir. Genel olarak devletlerin cüzdan yetkisi yasama organında olur. Yasama bütçe kanunları ile hem kamu gelirlerini toplama yetki ve usulünü yürütmeye verecek hem de toplanan kamu gelirlerinin hukuka uygun ve kamu yararına harcanıp harcanmadığını kontrol edecektir.

Yargı , bağımsız ve tarafsız olarak yürütmenin icraatlarının hukuka uygun olup olmadığını sağlayacaktır. 2017'de yapılan Anayasa değişikliği ile ne yazık ki yasama ,yürütme ve yargı yetkisi neredeyse tek elden toplandı. Dolayısıyla artık etkili bir yasama ve yargı denetiminde bahsedilemez. Üstelik Korona tedbirleri çerçevesinde meclis tatilde, yargıda da işler bazı istisnalar hariç yaklaşık üç ay durduruldu.

Yürütmeyi denetleyen kurumlardan biri özgür basındır. Son yıllarda özgürce düşünceleri ortaya koymak için çok cesur olmak gerekiyor. Oysa demokratik bir ülkede basın özgürlüğünün yaşam bulması için kahraman basın mensuplarına ihtiyaç yoktur.

Tenha Sokaklar!

Yazar Abdulmenaf KIRAN

Cumartesi, 23 Mayıs 2020 12:17 -

Yine yürütmenin aşkınlıklarının denetimi için etkili ve özgür bir muhalefete ihtiyaç vardır. Şu sıralar iktidarın en ufak bir icraatını eleştiren muhalefet ya bir terör yandaşlığıyla ya da ihanet ile yaftalanıyor.

Siyasi iktidarlar, yönetim yetkisini paylaşmaktan da, icraatlarının denetiminden de hoşlanmazlar. Dürüst, adil ve demokratik yönetimler, tüm icraatlarını kamuoyu gözü önünde açık ve şeffaf yaparlar. Ne muhalefetten ne de basından gocunmazlar.

Yürütmeyi denetleyecek ön önemli denetim mekanizmalarından biri de kamuoyu denetimidir. Kamuoyu toplantı ve gösterilerle hoşnutsuzluğunu dile getirecek ki, iktidar yanlısını görsün, o yanlıştan dönsün. Kovit 19 tedbirleri nedeniyle, insanlar neredeyse tüm zamanlarını evde geçirmek zorunda kalıyor. Neredeyse tüm STK'lar ofislerini kapatmıştır. Siyasi partilerin büroları da çoğunlukla açılmıyor. Yüz yüze görüşüp sorunlarımızı paylaşma olanağı kalmadı. İşsizlik, yoksulluk diz boyu değil, artık boğuyor. Pek çok müteşebbis battı batıyor. Sağlık ve gıda sektörünün bir kısmı hariç, tüm sektörlerde işler durmuş ya da durma noktasına gelmiştir. Makro ekonomiye can veren, sanayi ve turizm durmuş. Tarım ve hayvancılık yavaşlamış. Hizmet sektörünün esamesi okunmuyor. Bu kadar çok sorunun olduğu bir dönemde, her kesimin fikir ve düşünce üretmesi gerekirken, suskunluk hakimdir.

Yurttaş toplantı, gösteri ve yürüyüşlerle olumsuz gidişata tepki göstererek, hükümete ufuk açacakken, her kes sağır dilsizdir. Hasıl kelam sokaklar tenha. Neredeyse tüm dünyada hükümetler her türlü muhalefet baskısından arı, gönlünce hükmediyor. 23.05.2020

Av.Abdulmenaf KIRAN